

CHƯƠNG 18

Gồm có:

- 1. Đức khiêm nhường (18.1-4).*
- 2. Tinh thần trách nhiệm và sự từ bỏ (18.5-11).*
- 3. Cứu vớt anh em sa ngã và sửa lỗi anh em (18.12-18).*
- 4. Hiệp thông trong cầu nguyện và tha thứ (18.19-35).*

Đức khiêm nhường

18,1-4

⁽¹⁾Lúc ấy, các môn đệ lại gần hỏi Đức Giêsu rằng: "Thưa Thầy, ai là người lớn nhất trong Nước Trời?" ⁽²⁾Đức Giêsu liền gọi một em nhỏ đến, đặt vào giữa các ông ⁽³⁾và bảo: "Thầy bảo thật anh em: nếu anh em không trở lại mà nên như trẻ em, thì sẽ chẳng được vào Nước Trời.

"Vậy ai tự hạ, coi mình như em nhỏ này, người ấy sẽ là người lớn nhất Nước Trời.

Giải thích

1. Vấn đề: Người lớn trong nước Trời (18,1).

Chúa Giêsu nói cho các môn đệ về cuộc Thương khó của Ngài. Ngài thuyết phục họ đón nhận con đường ấy bằng việc hiền dung, quyền năng chữa bệnh... Nhưng họ vẫn không hiểu và không muốn đón nhận. Tệ hơn nữa, họ lại tranh giành địa vị. Có lẽ việc Chúa Giêsu đã dẫn riêng Phêrô, Giacôbê và Gioan lên núi làm cho nhiều ông khác ganh tỵ chẳng? Hôm nay, họ hỏi Chúa Giêsu: "Thưa Thầy, ai là người lớn nhất trong Nước Trời?".

II. Chúa Giêsu trả lời (18,2-4).

1. Dùng hành động cụ thể.

Chúa Giêsu mang đứa trẻ đặt giữa các ông.

2. Dạy bài học.

Chúa Giêsu dạy:

- Điều kiện vào Nước Trời: Là hãy trở nên như trẻ nhỏ thì mới được vào Nước Trời.
- Khiêm nhường: Trở nên như trẻ nhỏ là hạ mình, khiêm nhường. Những người như thế sẽ trở nên người lớn nhất trong Nước Trời.

3. Vai đặc điểm của trẻ thơ.

Trẻ thơ thì:

- Không cố làm cho mình trở nên vĩ đại nhưng luôn muốn ẩn mình phía sau.
- Tin cậy vào sự che chở của người lớn.

- Dễ tha thứ.

Vì vậy, sự khiêm nhường của trẻ thơ là khuôn mẫu cho những ai muốn được vào Nước Trời và trở nên cao trọng trong Nước Trời:

- Ai trở nên người đầy tớ khiêm nhường, thì Thiên Chúa àm cho người ấy trở nên cao trọng.

- Ai sống tin cậy và phó thác vào Chúa, sẽ được vào Nước Trời.

Bài học

Con đường vào Nước Trời là trở nên trẻ thơ, nghĩa là sống khiêm tốn và phó thác.

Tâm hồn trẻ thơ không phải là thơ ngây, nhưng là yêu thương không giới hạn, phó thác cho cha mẹ tất cả. Cha mẹ bảo gì, làm tất cả, theo cha mẹ bỏ tất cả, tin tưởng cha mẹ hơn tất cả. Hùng dũng, vững vàng. Tôi có sống tâm tình này chưa?

"Sống tinh thần con Chúa không phải là uỷ mị, thụ động, nhưng là một linh đạo:

- Dễ dàng trong sự khó khăn.

- Đơn sơ trong sự phức tạp.

- Dịu dàng trong sự cương quyết.

- Hùng dũng trong sự yếu đuối.

- Khôn ngoan trong sự điên dại" (ĐH 727).

Tinh thần trách nhiệm

Và sự từ bỏ

18,5-11

⁽⁵⁾"Còn ai tiếp đón một em nhỏ như thế này vì danh Thầy, là đón tiếp chính Thầy.

⁽⁶⁾Nhưng ai làm có cho một trong những kẻ bé mọn đang tin Thầy đây phải sa ngã, thì thà treo cối đá lớn vào cổ nó mà xô cho chìm xuống đáy biển còn hơn. ⁽⁷⁾Khốn cho thế gian, vì làm có cho người ta sa ngã. Tất nhiên phải có những có gây sa ngã, nhưng khốn cho kẻ làm có cho người ta sa ngã.

⁽⁸⁾"Nếu tay hoặc chân anh làm có cho anh sa ngã, thì hãy chặt mà ném đi; thà cụt tay cụt chân mà được vào cõi sống, còn hơn là có đủ hai tay hai chân mà bị ném vào lửa đời đời.

⁽⁹⁾Nếu mắt anh làm có cho anh ngã, thì hãy móc mà ném đi; thà chột mắt mà được vào cõi sống, còn hơn là có đủ hai mắt mà bị ném vào lửa hỏa ngục.

⁽¹⁰⁾"Anh em hãy coi chừng, chớ khinh một ai trong những kẻ bé mọn này; quả thật, Thầy nói cho anh em biết: các thiên thần của họ ở trên trời không ngừng chiêm ngưỡng nhan Cha Thầy, Đấng ngự trên trời. [⁽¹¹⁾Vì Con Người đến để cứu cái gì đã hư mất].

Giải thích

I. Tinh thần trách nhiệm (18,5-7).

Cũng với hình ảnh đứa bé, Chúa Giêsu tiếp tục dạy cho các môn đệ những bài học khác.

1. Đón tiếp những kẻ bé mọn (18,5).

Từ ngữ "*trẻ em*" trong câu này không hiểu đơn thuần là những em nhỏ, nhưng là những kẻ thấp kém, những kẻ bé mọn. Họ có thể là những người có đời sống đức tin non kém; có thể là những người nghèo khó, những người không có quyền lực, bị người khác hà hiếp.

Chúa Giêsu dạy chúng ta hãy đón nhận những người này. "*Đón nhận*" có nghĩa là yêu thương phục vụ. Phục vụ những người yếu kém. Giúp đỡ những người không có khả năng đền đáp. Nhưng làm vì danh Chúa, giúp đỡ và phục vụ họ là phục vụ chính Chúa.

2. Có vấp phạm cho những kẻ bé mọn (18,6-7).

a. Tội nặng nề.

Những người còn non kém về đức tin thì cần sự nâng đỡ để đức tin của họ mỗi ngày lớn hơn. Nhưng thật là vô phúc cho những ai không những không giúp đỡ những người này lớn lên về đức tin mà còn làm có cho họ sa ngã. Tội lớn nhất là tội dạy người khác phạm tội vì đến lượt người đó sẽ dạy người khác nữa phạm tội, dây chuyền tội lỗi tiếp theo.

b. Hình phạt.

Hình phạt dành cho những người dạy người khác phạm tội là "*thà cột đá vào cổ và quăng xuống biển*". Bị quăng xuống biển là hình phạt nặng nề và khủng khiếp đối với người Do thái. Người Rôma có hình phạt nhấn chìm xuống nước, nhưng người Do thái thì không. Vì vậy, bị quăng xuống biển là hình phạt ghê gớm, hình phạt chỉ dành cho những ai dạy người khác phạm tội.

II. Sự từ bỏ (18,8-11).

Chúa Giêsu tiếp tục dạy dỗ các môn đệ những bài học cụ thể trong đời sống cộng đoàn. Đoạn này chứa đựng hai lời dạy:

1. Hy sinh để được vào Nước Trời (18,8-9).

Lời dạy này được diễn tả bằng hai câu nói bắt đầu với chữ "**nếu**", nhưng diễn tả cùng một ý: *Hy sinh những cái có thể gây tội để được Nước Trời*:

Thực ra Chúa Giêsu không bảo phải lấy dao chặt tay chặt chân hay móc mắt. Bàn tay, đôi chân, cặp mắt chỉ là một công cụ cho tội lỗi. Cần phải cắt bỏ tội lỗi khỏi lòng mình.

- Nếu chúng ta thích ăn cắp, đó không phải bàn tay chúng ta gian ác, mà là lòng của chúng ta. Phải cắt bỏ những ước muốn xấu xa trong lòng.

- Nếu chân khiến chúng ta đi xa con đường Chúa dạy thì cũng hy sinh nó đi để chúng ta luôn đi trên đường của Chúa, con đường dẫn đến sự sống.

- Nếu con mắt khiến chúng ta nhìn những hình ảnh không hay thì cũng hy sinh nó đi.

Tóm lại, chúng ta phải làm bất cứ điều gì cần thiết để cắt bỏ ước muốn tội lỗi trong lòng chúng ta. Cắt bỏ những ước muốn xấu ấy rất khó và có thể cảm thấy đau đớn như cắt tay, chặt chân hay móc mắt vậy.

2. Không khinh rẻ những kẻ bé mọn (18,10-11).

Bài học này chỉ là bổ túc cho bài học về có vấp phạm đã được nói ở trên. Mặc dầu họ là những kẻ bé mọn, những người chưa trưởng thành trong đức tin, nhưng trong mắt Thiên Chúa, họ vẫn cao trọng như mọi người. Thái độ cần có không phải là khinh rẻ, mà là yêu thương và giúp đỡ họ mỗi ngày trưởng thành hơn.

Bài học

1. Trẻ em cần sự giáo dục bằng lời dạy và gương sáng của người lớn, nhất là trong đời sống đức tin. Cha mẹ có bổn phận giúp con cái mình đón nhận đức tin và giúp cho đức tin của chúng ngày một lớn mạnh qua việc học hỏi giáo lý, bằng gương sáng.

Nhưng rất tiếc, nhiều bậc cha mẹ không chu toàn bổn phận này. Họ lơ là trong việc giáo dục đức tin cho con cái vì quá bận tâm cho đời sống vật chất. Thậm chí, có nhiều cha mẹ còn làm gương mù gương xấu cho con em mình.

2. Ai trong chúng ta cũng muốn ở địa vị cao hơn người khác vì ở địa vị cao thì có thể thống trị người khác, được nhiều đặc quyền. Thậm chí, nhiều người dùng cả những thủ đoạn hèn hạ để đạt được địa vị cao. Nhưng với những môn đệ Chúa Giêsu thì khác: Địa vị càng cao thì càng bị đòi buộc phải cúi mình phục vụ. Con đường trở nên cao trọng của người môn đệ Chúa là khiêm nhường phục vụ.

3. Ước muốn xấu trong lòng thúc đẩy chúng ta làm những việc xấu. Có người ước muốn gian dâm. Có người ước muốn giàu sang bất chính. Có người ước muốn bạo hành.

Hãy cố gắng loại trừ những ước muốn xấu ấy bằng cách cầu nguyện với Chúa thật nhiều và xin Chúa giúp chúng ta luôn sống theo lời dạy của Chúa.

Cứu vớt anh em sa ngã Và sửa lỗi anh em

18,12-18

⁽¹²⁾"Anh em nghĩ sao? Ai có một trăm con chiên mà có một con đi lạc, lại không để chín mươi chín con kia trên núi mà đi tìm con chiên lạc sao? ⁽¹³⁾và nếu may mà tìm được, thì Thầy bảo thật anh em, người ấy vui mừng vì con chiên đó, hơn là vì chín mươi chín con không bị lạc. ⁽¹⁴⁾Cũng vậy, Cha của anh em, Đấng ngự trên trời, không muốn cho một ai trong những kẻ bé mọn này phải hư mất.

⁽¹⁵⁾"Nếu người anh em của anh trót phạm tội, thì anh hãy đi sửa lỗi nó, một mình anh với nó mà thôi. Nếu nó chịu nghe anh, thì anh đã được món lợi là người anh em mình. ⁽¹⁶⁾Còn nếu nó không chịu nghe, thì hãy đem theo một hay hai người nữa, để mọi công việc được giải quyết, căn cứ vào lời hai hoặc ba chứng nhân. ⁽¹⁷⁾Nếu nó không nghe họ, thì hãy đi thưa Hội Thánh. Nếu Hội Thánh mà nó cũng chẳng nghe, thì hãy kể nó như một người ngoại hay một người thu thuế.

⁽¹⁸⁾"Thầy bảo thật anh em: dưới đất, anh em cầm buộc những điều gì, trên trời cũng cầm buộc như vậy; dưới đất, anh em tháo cởi những điều gì, trên trời cũng tháo cởi như vậy.

Giải thích

I. Cứu vớt anh em sa ngã (18,12-14).

1. Bối cảnh.

Luca kể lại dụ ngôn con chiên lạc, nhưng trong bối cảnh của ba dụ ngôn nói về lòng nhân từ của Chúa. Với Luca, dụ ngôn này nói rằng Thiên Chúa yêu thương và tìm kiếm từng con chiên¹.

Mátthêu cũng kể lại dụ ngôn này nhưng trong bối cảnh nhấn mạnh về đời sống cộng đoàn để muốn nói rằng cần có thái độ khoan dung và giúp đỡ những người lầm lạc trở lại. Cần có sự quan tâm đến từng người trong cộng đoàn.

2. Con chiên lạc.

- Khi kể dụ ngôn này, Luca dùng từ "*con chiên mất*".

- Còn Mt dùng "*con chiên lạc*", nghĩa là những người lầm lạc về giáo lý vì có vấp phạm trong cộng đoàn.

Ở trên, Chúa Giêsu dạy rằng không nên làm có vấp phạm cho những người bé mọn. Nhưng khi có anh em bé mọn nào lỡ vì có của người khác mà vấp phạm, thì cộng đoàn cần phải có thái độ khoan dung, tìm cách để giúp họ trở lại với cộng đoàn.

Lý do: Thiên Chúa không muốn cho bất cứ ai phải hư mất. Đối với Chúa, không có ai là không quan trọng.

II. Sửa lỗi anh em (18,15-18).

1. Tiến trình sửa lỗi.

Tiếp nối bài học trên, đoạn này tiếp tục nói với chúng ta một việc làm cụ thể nữa đối với những anh em lầm lạc, đó là **sửa lỗi**. Tiến trình sửa lỗi anh em gồm ba bước.

- *Thứ nhất:* Giữa cá nhân và cá nhân: "*một mình anh với nó*".

- *Thứ hai:* Nhóm nhỏ với cá nhân người ấy: "*đem theo một hay hai người nữa*".

- *Thứ ba:* Mang ra cộng đoàn. Ở đây nên hiểu là đưa ra với những người có trách nhiệm.

2. Tiêu chuẩn sửa lỗi.

Sửa lỗi anh em dựa trên tiêu chuẩn bác ái, nhằm cứu vãn và xây dựng hơn là áp dụng kỷ luật. Sửa lỗi để hoà giải chứ không phải để trả thù. Sửa lỗi là cố gắng giúp người sai phạm nhận ra lỗi lầm của mình để quay trở lại cộng đoàn.

Vì thế, ngay cả trong trường hợp mang ra cộng đoàn mà họ cũng không nghe thì loại trừ họ ra khỏi cộng đoàn. Loại trừ nhưng không bỏ rơi họ. Việc loại trừ cũng dựa trên tiêu chuẩn bác ái:

- Bác ái đối với chính đương sự: Để đương sự có cơ hội nhìn lại mình, hồi tâm hối cải.

- Bác ái đối với cộng đoàn: Tránh gương xấu của người sai phạm ấy.

3. Ba điều không nên làm.

Chúng ta cần tránh ba điều khi anh em mình sai phạm:

- *Thứ nhất*, không nên đến với anh em mình trong sự tức giận. Đừng đánh bại anh em mình trong sự tức giận.

- *Thứ hai*, không nuôi dưỡng sự cay đắng trong lòng. Phải nói chuyện cởi mở với anh em.

- *Thứ ba*, đừng nói tiêu cực hay chỉ trích về anh em mình với bất kỳ người nào khác.

¹ Luca chương 15 có 3 dụ ngôn: Con chiên lạc, đồng bạc bị mất và người cha nhân hậu.

Bài học

1. Ai trong chúng ta cũng có những lầm lạc. Vì thế mà chúng ta cần có thái độ khoan dung đối với nhau, nhất là với những sai lầm của nhau. Thông cảm và yêu thương để giúp nhau sửa đổi và cố gắng sống mỗi ngày tốt hơn.

Trong gia đình hay cộng đoàn của bạn có sự góp ý chân thành chưa? Hay là chỉ sống chỉ trích?

2. Hội Thánh là cộng đoàn bao gồm nhiều thành phần. Cầm lỗi xảy ra trong Hội Thánh là không thể tránh khỏi. Vì vậy cần phải có sự sửa lỗi. Sửa lỗi phải dựa trên lòng bác ái yêu thương, nhằm giúp cho người anh em quay trở lại.

Sửa lỗi cần có sự quan tâm. Sửa lỗi cần có sự can đảm. Sửa lỗi cần có sự tôn trọng. Sửa lỗi cần có sự tế nhị. Sửa lỗi cần có sự kiên trì.

Có rất nhiều sai sót của các thành viên trong gia đình, trong cộng đoàn. Hãy vì tình yêu thương tha thứ chúng ta giúp nhau sống mỗi ngày tốt hơn.

Hiệp thông trong cầu nguyện

Và tha thứ

18,19-35

⁽¹⁹⁾"Thầy còn bảo thật anh em: nếu ở dưới đất, hai người trong anh em hợp lời cầu xin bất cứ điều gì, thì Cha Thầy, Đấng ngự trên trời, sẽ ban cho. ⁽²⁰⁾Vì ở đâu có hai ba người họp lại nhân danh Thầy, thì có Thầy ở đấy, giữa họ".

⁽²¹⁾Bấy giờ, ông Phêrô đến gần Đức Giêsu mà hỏi rằng: "Thưa Thầy, nếu anh em con cứ xúc phạm đến con, thì con phải tha đến mấy lần? Có phải bảy lần không?" ⁽²²⁾Đức Giêsu đáp: "Thầy không bảo là đến bảy lần, nhưng là đến bảy mươi lần bảy".

⁽²³⁾Vì thế, Nước Trời cũng giống như chuyện một ông vua kia muốn đòi các đầy tớ của mình thanh toán sổ sách. ⁽²⁴⁾Khi nhà vua vừa bắt đầu, thì người ta dẫn đến một kẻ mắc nợ vua mười ngàn nén vàng. ⁽²⁵⁾Y không có gì để trả, nên tôn chủ ra lệnh bán y cùng tất cả vợ con tài sản mà trả nợ. ⁽²⁶⁾Bấy giờ, tên đầy tớ ấy sấp mình xuống bái lạy: "Thưa Ngài, xin rộng lòng hoãn lại cho tôi, tôi sẽ lo trả hết". ⁽²⁷⁾Tôn chủ của tên đầy tớ ấy liền chạnh lòng thương, cho y về và tha luôn món nợ. ⁽²⁸⁾Nhưng vừa ra đến ngoài, tên đầy tớ ấy gặp một người đồng bạn, mắc nợ y một trăm quan tiền. Y liền túm lấy, bóp cổ mà bảo: "Trả nợ cho tao!" ⁽²⁹⁾Bấy giờ người đồng bạn sấp mình xuống năn nỉ: "Thưa anh, xin rộng lòng hoãn lại cho tôi, tôi sẽ lo trả anh". ⁽³⁰⁾Nhưng y không chịu, cứ tống anh ta vào ngục cho đến khi trả xong nợ. ⁽³¹⁾Thấy sự việc xảy ra như vậy, các đồng bạn của y buồn lắm, mới đi trình bày với tôn chủ đầu đuôi câu chuyện. ⁽³²⁾Bấy giờ tôn chủ cho đòi y đến và bảo: "Tên đầy tớ độc ác kia, ta đã tha hết số nợ ấy cho ngươi, vì ngươi đã van xin ta, ⁽³³⁾thì đến lượt ngươi, ngươi không phải thương xót đồng bạn, như chính ta đã thương xót ngươi sao?" ⁽³⁴⁾Rồi tôn chủ nổi cơn thịnh nộ, trao y cho lính hành hạ, cho đến ngày y trả hết nợ cho ông. ⁽³⁵⁾Ấy vậy, Cha của Thầy ở trên trời cũng sẽ đối xử với anh em như thế, nếu mỗi người trong anh em không hết lòng tha thứ cho anh em mình".

Giải thích

I. Hiệp thông trong cầu nguyện (18,19-20).

Bài học kế tiếp rất cần thiết cho đời sống cộng đoàn là hiệp thông trong lời cầu nguyện. Cầu nguyện là điều thiết yếu cho đời sống Kitô hữu. Nhưng cầu nguyện chung với nhau càng có giá trị hơn. Cầu nguyện chung là một phương thức cổ võ và duy trì tình bác ái và sự hiệp nhất trong cộng đoàn.

1. Hai điều thể hiện trong việc cầu nguyện chung.

- *Tâm đầu ý hợp*: Cầu nguyện chung hướng tâm trí của mọi người đến cùng một điểm. Lời cầu nguyện chung không bao giờ rơi vào vị kỷ vì luôn hướng về một điều cụ thể mà mọi người thống nhất.

- *Nhân danh Chúa Giêsu*: Chúa Giêsu khẳng định sự hiện diện của Ngài để bảo đảm cho hiệu năng của lời cầu nguyện trước mặt Chúa Cha và thành công cho công cuộc chung.

2. Bất cứ điều gì anh em xin.

Đây là kiểu nói muốn nhấn mạnh đến sức mạnh của lời cầu nguyện chung. Không phải xin bất cứ điều gì, nhất là những điều không tốt.

"**Bất cứ điều gì**" phải hiểu là những lời cầu xin có ích lợi cho đời sống cá nhân của mỗi Kitô hữu hay là ích lợi cho cộng đoàn. Trong bối cảnh của những lời dạy này, nhất là quan tâm giúp đỡ, sửa lỗi cho anh em sa ngã, thì lời cầu nguyện cộng đoàn hướng đặc biệt cho những anh em này biết nhận ra sai lầm mà ăn năn hối cải.

II. Tha thứ (18,21-35).

Bài học cuối cùng trong đoạn này là sự tha thứ. Bài học này khởi đi từ câu hỏi của Phêrô và được minh họa bằng dụ ngôn người mắc nợ không biết thương xót.

1. Vấn đề tha thứ (18,21-22).

a. *Câu hỏi của Phêrô (18,21).*

Phêrô hỏi Chúa Giêsu: Phải tha thứ cho anh em đến bao nhiêu lần. Có phải đến bảy lần không?

Người Do thái quan niệm rằng tha thứ cho anh em chỉ tối đa ba lần. Phêrô đề nghị tha bảy lần, nghĩa là tha thứ rất nhiều, lòng tha thứ đi rất xa với quan niệm đương thời.

b. *Câu trả lời của Chúa Giêsu (18,22).*

Chúa Giêsu trả lời với Phêrô: "*Không phải bảy lần mà là bảy mươi lần bảy*".

Câu trả lời này cũng không hiểu theo nghĩa đen vì như thế lòng tha thứ cũng còn giới hạn ($70 \times 7 = 490$ lần). Nhưng ý Chúa Giêsu là *tha thứ luôn luôn* dù anh em mình có xúc phạm đến mình bao nhiêu lần đi chăng nữa.

Ở đây không nói là để được tha thứ thì người đó phải ăn năn, nhưng nhấn mạnh đến *người tha thứ* chứ không phải *người được tha thứ*.

Tại sao chúng ta phải tha thứ? Chúa Giêsu trả lời câu hỏi này bằng dụ ngôn theo sau.

2. Lý do tha thứ: Dụ ngôn người mắc nợ không biết thương xót (18,23-35)

a. *Thái độ ông chủ đối với người mắc nợ (18,24-28).*

- *Số nợ*: Mười ngàn nén vàng. Một nén vàng bằng sáu ngàn quan tiền, tương đương với sáu ngàn ngày công.

- *Đầy tớ van xin*: Ông chủ động lòng thương và cho anh ta khất nợ.

b. Thái độ của người mắc nợ đối với bạn mình (18,25-30)

- *Số nợ*: Chỉ một trăm quan tiền.

- Lời van xin của người mắc nợ: Bạn của anh cũng van xin giống như anh này van xin với chủ.

- *Thái độ của anh*: Túm lấy, bóp cổ, tống vào ngục cho đến khi trả hết nợ, chứ không cho khát. Thật trái ngược với thái độ của ông chủ đối với anh.

c. Sự đối nghịch.

- *Số nợ*: Mười ngàn nén vàng quá lớn so với một trăm quan tiền.

- Ông chủ động lòng thương và cho khát nợ rất khác với thái độ "*túm cổ, tống ngục*".

d. Kết quả (18,31-34).

- Ông chủ nổi giận và tống ngục cho đến khi anh ta trả hết nợ, giống như anh đã đối xử với người bạn.

- Lý do anh bị tống ngục: Vì anh không biết thương xót bạn anh như ông chủ đã thương xót anh. Hay nói cách khác: Điều kiện để anh được tha nợ là anh phải biết tha nợ cho bạn mình.

e. Bài học áp dụng (18,35).

Thiên Chúa cũng đối xử với chúng ta như thế, nghĩa là không tha thứ cho chúng ta, nếu chúng ta không biết tha thứ cho anh em mình. Vì vậy,

- Điều kiện để được tha thứ là phải hết lòng tha thứ cho anh em.

- Chúng ta cũng phải tha thứ vì chúng ta cũng là những người cần được tha thứ.

Bài học

1. Chúng ta hãy ý thức tầm quan trọng của lời cầu nguyện chung. Hãy cầu nguyện chung với nhau với những ý hướng xây dựng cộng đoàn. Cầu nguyện cho những người sa ngã biết ăn năn trở lại. Đặc biệt, hãy cầu nguyện với nhau nhân danh Chúa Giêsu.

2. Trong đời sống, ít nhiều chúng ta có những va chạm với nhau. Vì vậy, để cuộc sống trở nên tốt đẹp hơn, chúng ta phải biết tha thứ.

Phải tha thứ vì ai trong chúng ta cũng là người bất toàn. Phải tha thứ vì chính chúng ta cần được tha thứ. Phải tha thứ để mỗi ngày chúng ta trở nên giống Chúa hơn.

"Nếu áp dụng luật mắt đền mắt, thế giới sẽ chỉ toàn người mù" (Gandhi).

Bạn có biết sống tha thứ chưa? Điều gì làm cho bạn khó tha thứ? Hãy xin Chúa giúp sức để chúng ta sống quảng đại với nhau hơn.